

Heidari, Hadis; Heidari, Gholamreza; Moradi, Mahmoud (2024). Investigating the Status of Studying in Virtual Social Networks Among Undergraduate Students of Razi University of Kermanshah. *Journal of Knowledge-Research Studies*, 2 (4): 43-60.

Doi: 10.22034/JKRS.2024.59434.1053

URL: https://jkrs.tabrizu.ac.ir/article_17744.html

©The Author(s)

Publisher: University of Tabriz

The paper is an open access and licensed under the Creative Commons CC BY NC license.

Investigating the Status of Studying in Virtual Social Networks Among Undergraduate Students of Razi University of Kermanshah

Hadis Heidari¹, Gholamreza Heidari^{2*}, Mahmoud Moradi³

Received: December, 10, 2023; Revised: March, 10, 2024

Accepted: March, 16, 2024; Published: March, 18, 2024

Abstract

Purpose: The purpose of this study was to examine the usage status of studying on virtual social networks among undergraduate students at Razi University.

Methodology: The research utilized a descriptive and correlational method. The statistical population included all undergraduate students at Razi University in Kermanshah for the academic year 2020-2021, totaling 7774 individuals. A sample size of 366 people was determined using Cochran's formula.

Findings: Data analysis revealed that the utilization rate of virtual social networks by undergraduate students at Razi University is above average and at a high level. The research indicated that the use of virtual social networks positively and significantly impacts the academic and non-academic study habits of Razi University students.

Conclusion: The results suggest that social networks influence students' study habits, with challenges such as slow internet speed, high costs, printing issues, lack of familiarity with sites, and filtering obstacles. Virtual social networks offer benefits such as increased access to reading materials like newspapers, books, magazines, and various websites.

Value: This study aims to enhance students' study levels and improve their study habits, providing valuable insights for university officials.

Key Words: Virtual Social Networks, Study Rate, Students of Razi University.

1. Master in Knowledge and Information Science, Social Sciences and Education College, Razi University, Kermanshah, Iran.

2. Associate Professor of Knowledge and Information Science, Social Sciences and Education College, Razi University, Kermanshah, Iran (*Corresponding author) ghrheidari@razi.ac.ir

3. Assistant Professor, Department of Knowledge and Information Science, Social Sciences and Education College, Razi University, Kermanshah, Iran.

Extended Abstract

Introduction: Literature plays a crucial role in acquiring knowledge, skills, and societal values. However, the lack of interest in reading and studying among students can have long-term detrimental effects on their academic, social, and cultural development. Therefore, it is important to address students' attitudes and behaviors towards studying and related factors. The current study aims to explore the impact of virtual social networks on the study habits of undergraduate students at Razi University.

Purpose: This study seeks to examine the use of virtual social networks for studying among undergraduate students at Razi University.

Methodology: The research employed a survey-based descriptive-correlational method with a cross-sectional approach. The study population consisted of all undergraduate students at Razi University during the 2020-2021 academic year, totaling 7774 individuals. A sample size of 366 was determined using Cochran's formula. Convenience sampling was utilized by distributing an online questionnaire to various student groups at Razi University. The data collection tool, a researcher-made questionnaire, underwent formal and content validity checks. Data analysis was conducted using SPSS software, involving descriptive statistics, one-sample t-tests, and simple linear regression.

Findings: Data analysis results indicate that the study rate of undergraduate students at Razi University is low. Additionally, the use rate of virtual social networks among Razi University undergraduate students is higher than average and at a high level. One of the main reasons for students' membership in virtual social networks was to stay updated on current news and events, engage in discussions and leave notes for others, and gather information on academic topics. The utility of virtual social networks for Razi University's undergraduate students was rated highly, with the main obstacle being slow internet speed and limited access in libraries. Virtual social media, early development of reading culture, and barriers to other information sources played pivotal roles in fostering a reading culture among Razi University's undergraduates. Ultimately, based on the findings of this research, the use of virtual social networks has a positive and significant impact on the academic and non-academic activities of Razi University students.

Conclusion: Based on the findings, it is evident that social networks have significantly influenced students' study habits. The usage rate of virtual social networks among Razi University's undergraduate students surpasses the average mark and is deemed high. Challenges faced by students when using these networks include slow internet speed, expensive printed resources, and lack of familiarity with sites and filters. A major advantage of virtual social networks is the easy access they provide to various reading materials such as newspapers, books, magazines, and websites. Consequently, accessing these resources through virtual social networks is relatively easier and cost-effective. Students primarily join virtual social networks to stay informed about current events, communicate with others, and gather academic information. Given the vital role of social networks in information exchange, efforts should be made to enhance their capabilities and boost their productivity. In general, advancements in Internet technologies have transformed virtual social networks from mere entertainment platforms into interactive tools. Individuals can utilize these networks not only for

Journal of
Knowledge-Research Studies
(JKRS)

Vol 2

Issue 4

Serial Number 6

leisure but also to receive important news, solve academic and non-academic issues, and acquire education in a convenient manner.

Value: This research aims to elevate students' study levels and improve their academic standing, making the results relevant to university authorities.

References

- Ajayi, S. O., & Akole, O. B. (2018). Impact of social networking on reading habits of NCE students of college of education, Ikere-Ekiti, Ekiti State, Nigeria. *International Journal of Research and Analytical Reviews*, 5(2), 7-13.
- Anbari, A.M., & Hariri, N.(2015). The Role of Persian Professional Web-based Social Networks in Knowledge Sharing. *National studies of librarianship and information organization*, 26(3),115-132. [In Persian].
- Emamirizi, k. (2016). The effect of use social networks on the girls students academic achievement. *Education Strategies in Medical Sciences*, 9(3), 206-213. [In Persian].
- Gok, T. (2016). The Effects of Social Networking Sites on Students' Studying and Habits. *International journal of Research in Education and Science*, 2(1), 85-93. DOI:10.21890/ijres.10682
- Hassanzadeh, S., Hariri, N., & Gilvari, A.(2018). Effects of social networks on reading habits of the adolescent; the Case of Tehran SAMA high schools. *Research on Information Science and Public Libraries*, 24 (1), 35-49. Dor:20.1001.1.26455730.1397.24.1.1.6[In Persian].
- Javaheri, F., & Mohammadi, A. (2018). A Reflection on the Situation of Students' Study, with Special Emphasis on the Role of Family and University: A Case Study of Three State Universities.RahbordFarhang, 11(41), 75-104. doi: 10.22034/jsfc.2018.67058[In Persian].
- Kharazi azar, z., Dadgaran, S.M., & Debleshki,f.(2017). The Role of Social Networks on the Promotion of Reading Culture (the Case Study of Followers of Ketabdoni Page in Instagram Social Network). *Socio-Cultural Strategy*, 6(1), 207-234. [In Persian].
- Mehboob, S .(2010). A look at per capita studies in developed countries. *Monthly Book of Generalities, Information, Communication and Science*, 13 (171), 112-114. [In Persian].
- Mehdizadeh, S .(2015). Investigating the effect of using mobile social networks on the reading rate of faculty members, employees and students of Al-Zahra University. Master's thesis. Al-Zahra University. [In Persian].
- Moin, Mohammad (1998). *A persian dictionary*. Sepehr publication. [In Persian].
- Mohammadi, M. A., Dadkhah, B., Mozaffari, N., & Nemati, A. (2008). To understand the effective studying between Ardabil city university students in 2006 year. *Koomesh*,9(2),93-98. [In Persian].
- Samad, S., Nilashi, M., & Ibrahim, O. (2019). The impact of social networking sites on students' social wellbeing and academic performance. *Education and Information Technologies*, 24, 2081-2094. DOI:10.1007/s10639-019-09867-6
- Samiei, M., Ghobadi Terra, H., & Hariri, N. (2020). The role of social networks in the amount of electronic and print studies Case Study: Students of Faculty of Literature, Humanities and Social Sciences, Islamic Azad University. *Sciences and Techniques of Information Management*, 6(2), 73-88. doi: 10.22091/stim.2020.4311.1305[In Persian].
- Seifi, L., & Ayati, M. (2020). The Effect of Mobile Social Networking on the Reading Habit of the Student Teachers of Frahangian University in South Khorasan Province. *Research on Information Science and Public Libraries*; 26 (4), 697-721.
- shaverdi, T., Heidari, H., & Chitsaz Ghomi, M. J. (2020). The effects of online social networks on the quantitative academic performance of secondary high school girls' students in Tehran. *Technology of Education Journal (TEJ)*, 14(4), 801-812. doi: 10.22061/jte.2019.3513.1887. [In Persian].

Journal of
Knowledge-Research Studies
(JKRS)

Vol 2

Issue 4

Serial Number 6

-
- Shehu, N., & Shehu, A. (2014). Challenges of social networking on students' reading habit in Ahmadu Bello University, Zaria. *Research on Humanities and Social Sciences*, 4(19), 34-39.
- Soltanifar, M (2009). Social networks: opportunities and challenges. Strategic Research Center Media Research. [In Persian].
- Tafesse, W. (2020). The effect of social networking site use on college students' academic performance: The mediating role of student engagement. *Education and Information Technologies*, 25, 4747-4763. DOI:10.1007/s10639-020-10162-y
- Zerehsaz, M.(2011). Scientific communication as an information system: The open access movement and paradigm shifts. *Electronic publication of Astan Quds Razavi Organization of Libraries, Museums and Document Center*,3 (12), 1-17. [In Persian].

Journal of
Knowledge-Research Studies
(JKRS)

Vol 2

Issue 4

Serial Number 6

حیدری، حدیث؛ حیدری، غلامرضا؛ مرادی، محمود (۱۴۰۲). بررسی وضعیت مطالعه در شبکه‌های اجتماعی مجازی در بین دانشجویان کارشناسی دانشگاه رازی کرمانشاه. *نشریه مطالعات دانش پژوهی*، ۲ (۴): ۴۳-۶۰.

Doi: 10.22034/JKRS.2024.59434.1053

URL: https://jkrs.tabrizu.ac.ir/article_17744.html

ناشر: دانشگاه تبریز

© نویسندگان

این مقاله به صورت دسترسی باز و با لایسنس CC BY NC کپی‌رایت‌کامانز قابل استفاده است.

بررسی وضعیت مطالعه در شبکه‌های اجتماعی مجازی در بین دانشجویان کارشناسی دانشگاه رازی کرمانشاه

حدیث حیدری^۱، غلامرضا حیدری^۲، محمود مرادی^۳

۱. دانش‌آموخته کارشناسی ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشکده علوم اجتماعی و تربیتی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران.

۲. دانشیار، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشکده علوم اجتماعی و تربیتی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران (نویسنده مسئول) gh.heidari@razi.ac.ir

۳. استادیار، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشکده علوم اجتماعی و تربیتی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران.

تاریخ بازنگری: ۲۰ اسفند ۱۴۰۲

تاریخ انتشار: ۲۸ اسفند ۱۴۰۲

تاریخ دریافت: ۱۹ آذر ۱۴۰۲

تاریخ پذیرش: ۲۶ اسفند ۱۴۰۲

چکیده

هدف: هدف این پژوهش، بررسی وضعیت مطالعه دانشجویان مقطع کارشناسی دانشگاه رازی در شبکه‌های اجتماعی مجازی بوده است. **روش‌شناسی:** روش پژوهش پیمایشی و از نوع توصیفی-همبستگی است. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانشجویان کارشناسی دانشگاه رازی کرمانشاه در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹، برابر با ۷۷۷۴ نفر بودند و حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران ۳۶۶ نفر به دست آمد. روایی صوری و محتوایی ابزار گردآوری داده‌های این پژوهش مورد تأیید قرار گرفت. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده از نرم‌افزار اس.پی.اس.اس. در دو مرحله انجام شد. سپس جهت پاسخ به سؤال‌های پژوهش از آزمون تی تک نمونه‌ای و رگرسیون خطی ساده استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد که میزان مطالعه دانشجویان کارشناسی دانشگاه رازی در سطح پایینی قرار دارد. هم‌چنین، میزان استفاده دانشجویان کارشناسی دانشگاه رازی از شبکه‌های اجتماعی مجازی بیشتر از مقدار متوسط است و در سطح بالایی قرار دارد. میزان مفید بودن شبکه‌های اجتماعی مجازی برای دانشجویان کارشناسی دانشگاه رازی در سطح بالایی قرار داشت و تنها مانع استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی در امر خواندن در میان دانشجویان سرعت پایین شبکه اینترنتی بود. در نهایت، بر اساس یافته‌های این پژوهش، استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی بر میزان مطالعه (درسی و غیردرسی) دانشجویان دانشگاه رازی تأثیر مثبت و معنی‌داری دارد.

نتایج: بر اساس نتایج به دست آمده، می‌توان گفت که شبکه‌های اجتماعی در ایجاد عادت به مطالعه اثر داشته است، میزان استفاده دانشجویان کارشناسی دانشگاه رازی از شبکه‌های اجتماعی مجازی بیشتر از مقدار متوسط است و در سطح بالایی قرار دارد و دانشجویان مورد مطالعه، در استفاده از این شبکه‌ها با مشکلاتی نظیر سرعت پایین و قیمت بالای اینترنت، قیمت بالای منابع چاپی و عدم آشنایی با سایت‌ها و فیلترینگ مواجه بودند. از فواید شبکه‌های اجتماعی مجازی دسترسی بیشتر و آسان دانشجویان به منابع خواندنی مانند روزنامه، کتاب، مجله و سایت‌های مختلف است. به‌طور کلی می‌توان گفت که پیشرفت فناوری‌های اینترنت، شبکه‌های اجتماعی مجازی را از قالب یک ابزار روزمره و تفریحی به یک ابزار برای تعاملات متقابل تبدیل کرده است و افراد می‌توانند از این شبکه‌ها نه تنها جهت سرگرمی و پر کردن اوقات فراغت، بلکه برای دریافت اخبار و اطلاعات مهم و حل مسائل و مشکلات درسی و غیردرسی نیز استفاده کنند و از این طریق آموزش‌های مورد نیاز و مورد علاقه خود را ببینند.

اصالت و ارزش: این پژوهش باهدف ارتقاء سطح مطالعه و بهبود وضعیت مطالعه دانشجویان انجام شده است و نتایج آن می‌تواند مورد توجه مسئولان دانشگاه قرار گیرد.

کلیدواژه‌ها: شبکه‌های اجتماعی مجازی، میزان مطالعه، دانشجویان دانشگاه رازی.

یکی از نشانه‌های رشد فرهنگی در جامعه کنونی افزایش میزان مطالعه افراد، به خصوص نوجوانان و جوانان است. مطالعه در فرهنگ معین «خواندن هر نوع متن مکتوب، نوشتاری، چاپی یا الکترونیکی» است (معین، ۱۳۷۷). دیگر این که مطالعه باید مفید و اثرگذار باشد؛ یعنی تنها خواندن ملاک نیست، بلکه توانایی بهره‌گیری و استفاده از اطلاعات کسب‌شده در جهت خلق ایده‌ها و نظرات جدید، توانایی تحلیل اطلاعات، پویایی ذهنی و میل به تفکر انتقادی از دست آوردهای مطالعه مفید است. مطالعه، تنها رمزگشایی از متن نیست، بلکه محملی است برای رسیدن به معرفت و ارتقای خویشتن، هم‌چنین مطالعه سرچشمه لذت و واسطه‌ای برای رسیدن به معنی است. به واسطه مطالعه است که فرد پاسخ پرسش‌های خود را می‌یابد؛ از طرفی تاریخ مطالعه نشان داده است که خواندن و مطالعه، بیش از آن که پاسخ به دست دهد، پرسش برمی‌انگیزد. مطالعه کردن، فرد را به آگاهی در زمینه‌های مختلف می‌رساند و حتی ممکن است پیش فرض‌های ذهنی فرد را زیر سؤال ببرد و شکل تازه‌ای از دنیا را به او نشان دهد.

یکی از اساسی‌ترین راه‌های افزایش مهارت و شناخت انسان، مطالعه کردن است. بخش قابل توجهی از شناخت انسان نسبت به خویش، جامعه و جهان از راه مطالعه کردن و خواندن به دست می‌آید. بر اساس آمارهای موجود از سازمان‌های کتاب‌محور، میزان مطالعه در کشور ما، برخلاف غنای فرهنگی، با آمارهای مطلوب فاصله‌ی زیادی دارد، هم‌چنین ایرانیان در حال حاضر چند برابر وقتی که صرف کتاب‌خوانی می‌کنند را صرف حضور در شبکه‌های اجتماعی می‌کنند و مطالعه افراد بیشتر در قالب شبکه‌های اجتماعی نمایان شده است که این خود می‌تواند باعث افزایش میزان مطالعه شود، زیرا می‌توان بدون محدودیت زمان و مکان مطالب موردنظر خود را جستجو و مطالعه کرد؛ گرچه گاهی گشت‌وگذار در فضای مجازی و دستیابی آسان به پیام‌های متنوع و پراکنده به اشتباه معادل مطالعه کردن در نظر گرفته شده است (جوهری و محمدی، ۱۳۹۷). در دنیای امروز مردم به‌خصوص قشر جوان که تعداد زیادی از آنان را دانشجویان تشکیل می‌دهند مدت‌زمان زیادی را در فضای مجازی نظیر تلگرام، اینستاگرام و واتس‌آپ و غیره می‌گذرانند، زمانی که حداقل بخشی از آن می‌توانست به مطالعه اختصاص پیدا کند، در واقع جایگاه مطالعه در بین دانشجویان تنزل پیدا کرده است.

بنابراین برای افزایش میزان مطالعه با توجه به شرایط کنونی که شاهد افزایش روزافزون استفاده از شبکه‌های اجتماعی در بین قشر باسواد جامعه و به‌خصوص دانشجویان هستیم و تأثیراتی که شبکه‌های اجتماعی بر روند مطالعه داشته‌اند، پژوهش در زمینه مطالعه در شبکه‌های اجتماعی ضروری به نظر می‌رسد. شبکه‌های اجتماعی از مهم‌ترین و جدیدترین ابزارها و رسانه‌های ارتباط جمعی در عصر کنونی‌اند که در سال‌های اخیر توانسته‌اند محبوبیت زیادی را کسب کنند. کاربران شبکه‌های اجتماعی می‌توانند در این فضا به تبادل اطلاعات و دانش‌اندوزی بپردازند. سلطانی‌فر در تعریف شبکه‌های اجتماعی آورده است: «شبکه‌های اجتماعی، فضاهایی در دنیای مجازی هستند که برای ارتباط میان افراد مختلف، با سطوح گوناگون دسترسی، به وجود آمده‌اند. ایجاد ارتباطات جمعی و میان‌فردی، تشکیل اجتماعات مجازی، اطلاع‌رسانی، تبادل اطلاعات و نظرات از شناخته‌شده‌ترین کارکردهای این فضاها هستند» (سلطانی‌فر، ۱۳۸۸). در کشور ما

مطالعه رونق چندانی ندارد. طبق آخرین آمارها، ایران در بین ۲۶ کشور مقام بیست و سوم را داراست. دانشجویان نیز از این حیث وضعیت نامناسب تری دارند (محبوب، ۱۳۹۰).

از آنجا که متون مختلف مبنای کسب آگاهی، شناخت و مهارت است، نازل بودن سطح مطالعه دانشجویان ممکن است در بلندمدت منجر به آسیب‌های علمی، مهارتی، اجتماعی و فرهنگی در جامعه شود. از این رو لازم است نگرش و رفتار دانشجویان در این مورد و عوامل مرتبط با آن مورد توجه قرار گیرد. در این راستا، پژوهش حاضر در صدد پاسخگویی به تعیین تأثیر استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی بر میزان مطالعه دانشجویان کارشناسی دانشگاه رازی است و به پرسش‌های زیر پاسخ می‌دهد:

۱. وضعیت مطالعه دانشجویان کارشناسی دانشگاه رازی چگونه است؟

۲. میزان استفاده دانشجویان کارشناسی دانشگاه رازی از شبکه‌های اجتماعی مجازی چگونه است؟

۳. دلایل عمده عضویت دانشجویان کارشناسی دانشگاه رازی در شبکه‌های اجتماعی مجازی کدامند؟

۴. میزان مفید بودن شبکه‌های اجتماعی مجازی برای دانشجویان کارشناسی دانشگاه رازی چقدر است؟

۵. موانع استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی در میان دانشجویان کارشناسی دانشگاه رازی کدامند؟

۶. عوامل مهم در ترویج فرهنگ خواندن در شبکه‌های اجتماعی مجازی در میان دانشجویان کارشناسی دانشگاه رازی کدامند؟

۷. تأثیر استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی بر میزان مطالعه (درسی و غیردرسی) دانشجویان کارشناسی دانشگاه رازی چیست؟

نشریه مطالعات دانش پژوهی

صفحه ۴۵

بررسی وضعیت مطالعه

در شبکه‌های اجتماعی

مجازی در بین

دانشجویان ...

۲- پیشینه پژوهش

میزان مطالعه به‌ویژه در بین دانشجویان یکی از متغیرهایی است که در چند دهه اخیر مورد توجه پژوهشگران قرار گرفته است. مطالعه فقط در بین شمار اندکی از ایرانیان جریان دارد و حتی بسیاری از دانشجویان نیز جز کتاب درسی، مطالعه دیگری ندارند. نظام آموزشی نیز دانشجویان را به مطالعه تشویق نمی‌کند و از سوی دیگر محصولات فرهنگی و کتاب جزء کالاهای لوکس به شمار رفته و در سبد خانوارها قرار ندارد. در این وضعیت دانشجویان فقط برای رفع تکلیف و آن‌هم از روی اجبار تکالیف درسی را انجام می‌دهد. هم‌چنین نتایج تحقیقات انجام‌شده نشان می‌دهد عوامل زیادی بر میزان مطالعه دانشجویان تأثیر می‌گذارند. در این پژوهش به دنبال بررسی تأثیر استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی بر میزان مطالعه دانشجویان هستیم.

مرور پژوهش‌های مرتبط با پژوهش حاضر در دو بخش داخلی و خارجی نشان داد که شبکه‌های اجتماعی مجازی در مطالعات مختلف مورد بررسی قرار گرفته است. هم‌چنین تأثیرات مثبت و منفی شبکه‌های اجتماعی مجازی بر متغیرهایی مانند اشتراک دانش (عبری و حریری، ۱۳۹۴)، عادت‌های مطالعه و کتاب‌خوانی (اشرفی، ۱۳۹۵؛ سیفی و آیتی، ۱۳۹۷؛ شهو و شهو، ۲۰۱۴؛ ساموئل ایدو کون و اولاتوبوسون

بوسویی^۱، (۲۰۱۸)، پیشرفت تحصیلی دانشجویان (امامی ریزی، ۱۳۹۵)، ترویج فرهنگ کتاب‌خوانی (دبلیشکی، ۱۳۹۶)، میزان خواندن (مهدی‌زاده، ۱۳۹۵)، میزان مطالعه متون کاغذی (ادهمی و نصری‌پور، ۱۳۹۶)، وضعیت مطالعه‌ی نوجوانان (حسن‌زاده، حریری، گیلوری، ۱۳۹۷)، عملکرد تحصیلی (شاوردی و همکاران، ۱۳۹۹؛ صمد و همکاران، ۲۰۱۹؛ تافسی^۲، ۲۰۲۰) و میزان مطالعه و عادت دانشجویان (گوک^۳، ۲۰۱۶) نیز بررسی شده است. شهو و شهو (۲۰۱۴) در پژوهشی به بررسی «تأثیر استفاده از شبکه‌های اجتماعی بر عادت خواندن دانشجویان» پرداختند. در این پژوهش که به روش پیمایشی انجام شد، ۲۰۰ نفر از دانشجویان دانشگاه احمد و بلو، زاریا^۴ در کشور نیجریه به‌عنوان نمونه انتخاب شدند؛ یافته‌ها نشان داد که ۹۵ درصد از دانشجویان در شبکه‌های اجتماعی برای برقراری ارتباط با دوستان و بستگان عضو هستند. هم‌چنین، ۳۶ درصد از دانشجویان بیان کرده‌اند که شبکه‌های اجتماعی عادات خواندن آن‌ها را منحرف کرده است. بر اساس این یافته‌ها، می‌توان گفت که باید در مورد چگونگی استفاده از رسانه‌های اجتماعی به‌عنوان ابزاری مؤثر برای تحول، به دانشجویان در مؤسسات عالی جهت‌گیری‌های صحیح و آموزش‌های لازم داده شود.

گوک (۲۰۱۶) در پژوهشی به «تأثیر سایت‌های شبکه‌های اجتماعی بر میزان مطالعه و عادت دانشجویان» پرداخت. در این پژوهش پیمایشی، ۲۲۰ نفر از دانشجویان دانشگاه دوکوزایلول^۵ ترکیه به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد که فن‌آوری‌های دیجیتال و سایت‌های شبکه‌های اجتماعی تأثیر منفی بر مطالعه و عادات دانش‌آموزان دارد.

ساموئل ایدوکون و اولاتوبوسون بوسویی (۲۰۱۸) در پژوهشی به «تأثیر استفاده از شبکه‌های اجتماعی بر عادت‌های خواندن دانشجویان» پرداختند. در این پژوهش پیمایشی، ۲۶۶ نفر از دانشجویان دانشگاهی در کشور نیجریه به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. یافته‌ها نشان داد که تقریباً ۹۹ درصد از دانشجویان درگیر شبکه‌های اجتماعی هستند. هم‌چنین، حدود ۷۴ درصد از آن‌ها بیان کرده‌اند استفاده از شبکه‌های اجتماعی عادت‌های خواندن آن‌ها را تغییر داده است. بنابراین، ایدوکون و بوسویی در نتیجه کار خود بیان کردند که باید از شبکه‌های اجتماعی عاقلانه استفاده کرد و نه تنها برای برقراری ارتباط با دوستان بلکه برای ارائه اطلاعات ضروری دانشگاهی که به نفع دانشجویان و کل جامعه است، استفاده شود.

تافسی (۲۰۲۰) در پژوهشی به «بررسی نقش واسطه‌ای مشارکت دانشجویان در ارتباط بین استفاده از سایت‌های شبکه‌های اجتماعی و عملکرد تحصیلی دانشجویان» پرداخت. در این پژوهش پیمایشی، ۱۸۰ نفر از دانشجویان از یکی از بزرگ‌ترین و قدیمی‌ترین دانشگاه‌های اتیوپی به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. یافته‌ها نشان داد که استفاده از سایت‌های شبکه‌های اجتماعی بر عملکرد تحصیلی و میزان مشارکت دانشجویان تأثیر منفی می‌گذارد. هم‌چنین، مشارکت دانشجویان در ارتباط بین استفاده از سایت‌های شبکه‌های اجتماعی

1. Samuel Oyedokun & Olatubosun Busuyi
3. Tafesse
4. Gok
4. Ahmadu Bello University, Zaria
5. Dokuz Eylul

و عملکرد تحصیلی دانشجویان نقش واسطه‌ای منفی دارد. اما میزان مشارکت دانشجویان بر عملکرد تحصیلی آنان تأثیر مثبت دارد.

امامی‌ریزی (۱۳۹۵) پژوهشی را با عنوان «تأثیر استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان» انجام داده است. پژوهش به روش پیمایشی و با استفاده از ابزار پرسشنامه انجام گرفته است. جامعه مورد پژوهش کلیه دانشجویان دختر دانشگاه آزاد اسلامی واحد ایزده که در سال ۱۳۹۴-۱۳۹۵ مشغول به تحصیل بودند که ۱۰۰ نفر به صورت نمونه‌گیری تصادفی انتخاب شدند. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که بین نمره پیشرفت تحصیلی دانشجویانی که کاربر عادی شبکه‌های اجتماعی بودند و دانشجویانی که دارای اعتیاد خفیف به شبکه‌های اجتماعی بودند و دانشجویانی که دارای اعتیاد شدید به شبکه‌های اجتماعی بودند تفاوت معنی‌دار وجود دارد. هم‌چنین سپری کردن زمان بیش‌ازحد در شبکه‌های اجتماعی مجازی باعث کاهش ساعات مطالعه و خستگی دانشجویان در کلاس می‌شود بنابراین کاهش پیشرفت تحصیلی را در پی دارد.

مهدی‌زاده (۱۳۹۵) پژوهشی با عنوان «بررسی تأثیر استفاده از شبکه‌های اجتماعی موبایلی بر میزان خواندن اعضای هیئت علمی، کارمندان و دانشجویان دانشگاه الزهراء» انجام داده است. در این پژوهش برای بررسی تأثیر بهره‌گیری از شبکه‌ها بر عملکرد جامعه‌ی پژوهش، سه مؤلفه میزان استفاده، موانع استفاده و نوع استفاده کاربران مورد بررسی قرار گرفته است. این پژوهش توصیفی و از لحاظ هدف کاربردی است. ابزار گردآوری پرسشنامه بوده که ۷۴ نفر اعضای هیئت علمی، ۱۳۰ نفر کارمند و ۱۶۰ نفر دانشجو با نمونه‌گیری هدفمند و جامعه در دسترس انتخاب شده‌اند. نتایج به‌دست آمده از تجزیه و تحلیل اطلاعات نشان می‌دهد استفاده از شبکه‌های اجتماعی موبایلی در میزان خواندن اعضای هیئت علمی، کارمندان و دانشجویان تأثیر مثبت داشته و باعث افزایش میزان خواندن آن‌ها شده است. با آموزش سواد رسانه‌ای و فرهنگ‌سازی استفاده از شبکه‌ها می‌توان از آن‌ها بهره‌مفید برد و کتابخانه‌ها نیز می‌توانند به‌عنوان ابزاری جهت ترویج فرهنگ مطالعه و خواندن از شبکه‌ها استفاده کنند.

شاوردی و همکاران (۱۳۹۹) در پژوهشی به «بررسی تأثیر شبکه‌های اجتماعی مجازی بر عملکرد کمی تحصیلی دانش‌آموزان» پرداختند. در این پژوهش از روش پیمایشی استفاده شده است و ۸۵۵ نفر از دانش‌آموزان دختر در دبیرستان‌های ۵ منطقه جغرافیایی شهر تهران به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. یافته‌ها نشان داد که هیچ‌گونه رابطه‌ای میان معدل سال گذشته دانش‌آموزان و عملکرد کمی تحصیلی آن‌ها با استفاده از شبکه اجتماعی مجازی وجود ندارد و تنها میان معدل آن‌ها و تبادل اطلاعات علمی (سؤال‌های امتحانی) از طریق شبکه‌های اجتماعی رابطه وجود دارد. هم‌چنین میان استفاده از شبکه‌های اجتماعی و عملکرد کمی تحصیلی، اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی، یادگیری و دریافت سؤال‌ها و پرسش‌های درسی ارتباط وجود دارد. باین‌وجود میزان تأثیر شبکه‌های اجتماعی بر عملکرد کمی تحصیلی در سطح متوسط و تأثیر آن بر سایر فعالیت‌های تحصیلی دانش‌آموزان در سطح ضعیف است.

در نگاهی کلی با مطالعه پیشینه‌های داخلی و خارجی مشخص شد که شبکه‌های اجتماعی گاهی می‌تواند در روند تحصیلی دانش‌آموزان تأثیر منفی داشته باشد و اعتیاد به شبکه‌ها مانع از مطالعه مؤثر و کارآمد شود

و در برخی موارد هم مانند تبادل اطلاعات می‌تواند نقش مثبت و مؤثری برای مدرسان و دانش‌آموزان ایفا کند. این مطالعات عمدتاً بر روی جامعه‌ی آماری دانش‌آموزان و معلمان انجام شده است و تاکنون پژوهشی که تأثیر استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی بر میزان مطالعه دانشجویان را مورد مطالعه قرار داده باشد و جوانب مختلف آن را بررسی کرده باشد، یافت نشد. لذا، پژوهش حاضر بر آن است تا این موضوع را مورد بررسی قرار دهد.

۳- روش‌شناسی پژوهش

روش پژوهش پیمایشی از نوع توصیفی-همبستگی است. هم‌چنین، از نظر زمانی مقطعی یا عرضی است. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانشجویان کارشناسی دانشگاه رازی کرمانشاه در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ است که تعداد کل آن‌ها برابر با ۷۷۷۴ نفر است. لذا، حجم جامعه برابر با ۷۷۷۴ نفر است. برای اطمینان از این که نتایج پژوهش معرف و شاخص واقعی جامعه پژوهش بوده و قابل تعمیم به جامعه موردنظر باشد، لازم است نمونه‌ای از جامعه پژوهش انتخاب شود که بیانگر خصوصیات جامعه مورد مطالعه باشد به همین خاطر از فرمول کوکران برای تعیین اندازه حجم نمونه استفاده شد. لذا، حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران برابر با ۳۶۶ نفر به دست آمد که در این مطالعه شرکت کردند.

نشریه مطالعات دانش پژوهی

صفحه ۴۸

دوره ۲، شماره ۴

پیاپی ۶

$$n = \frac{Nz^2pq}{Nd^2 + z^2pq} = \frac{7774(1/96)^2(0/5)(0/5)}{7774(0/5)^2 + (1/96)^2(0/5)(0/5)} \cong 366$$

منظور از شبکه‌های اجتماعی مجازی در این پژوهش به ترتیب کاربرد: تلگرام، اینستاگرام، واتس‌آپ، فیس‌بوک و سایر است. پرسشنامه طراحی شده در گروه‌ها و کانال‌های مربوط به دانشجویان کارشناسی دانشگاه رازی کرمانشاه در شبکه‌های اجتماعی مختلف قرار داده شد که این گروه‌ها و کانال‌ها شامل انجمن علمی روان‌شناسی سلامت دانشگاه رازی، همیار دانشجو-دامپزشکی، همیار دانشجو علوم پایه، انجمن علمی گروه مهندسی تولید و ژنتیک گیاهی دانشگاه رازی، کتاب‌خوان حرفه‌ای، همیار دانشجو (دانشکده تربیت بدنی)، هدفم رازی (همیار دانشجوی دانشکده فنی مهندسی دانشگاه رازی)، انجمن علمی زیست دانشگاه رازی، انجمن علم اطلاعات کرمانشاه، همیار دانشجو پردیس کشاورزی، همیار دانشجو، همیار دانشجو دانشکده برق و کامپیوتر، انجمن علمی مهندسی نفت دانشگاه رازی، شورای صنفی دانشکده علوم اجتماعی، انجمن‌های علمی دانشجویی دامپزشکی دانشگاه رازی، انجمن علمی مکانیک بیوسیستم دانشگاه رازی، انجمن علمی گروه علوم دامی دانشگاه رازی و رازی‌نامه اجتماعی^۱ بودند.

روش نمونه‌گیری مورداستفاده در این پژوهش، نمونه‌گیری در دسترس است، زیرا بعد از طراحی پرسشنامه به صورت آنلاین، لینک آن به داخل گروه‌های دانشجویی مختلف دانشگاه رازی فرستاده شد و دانشجویان به محض مشاهده لینک پرسشنامه در صورت تمایل به سؤال‌های آن پاسخ می‌دادند.

به منظور جمع آوری داده‌ها و اندازه‌گیری متغیرهای این پژوهش از یک پرسشنامه محقق ساخته استفاده شد. این پرسشنامه از سه بخش تشکیل شده است. در بخش اول سؤال‌های مربوط به ویژگی‌های جمعیت شناختی (۳ سؤال)، در بخش دوم مشخصات مرتبط با استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی (۵ سؤال) مطرح شده است. در بخش سوم، سؤال‌های اصلی پرسشنامه در قالب پنج بُعد سهولت دسترسی (۳ سؤال)، میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی (۸ سؤال)، موانع استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی (۸ سؤال)، عوامل مهم در ترویج فرهنگ خواندن در شبکه‌های اجتماعی مجازی (۵ سؤال) و میزان مطالعه دانشجویان (۴ سؤال) مطرح شده است. پرسشنامه طراحی شده به منظور تأیید روایی برای استادان و متخصصان علم اطلاعات و دانش‌شناسی ارسال شد و پیشنهادهای مطرح شده اعمال و ابهامات موجود برطرف گردید. در نهایت، روایی صوری و محتوایی ابزار گردآوری داده‌های این پژوهش مورد تأیید قرار گرفت. برای تأیید پایایی پرسشنامه نیز از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد که نتیجه آن در جدول ۱ گزارش شده است.

جدول ۱. ضریب آلفای کرونباخ جهت بررسی پایایی پرسشنامه

متغیر	تعداد گویه	ضریب آلفای کرونباخ
مفید بودن	۱ تا ۵	۰/۷۵۶
میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی	۶ تا ۱۳	۰/۸۲۳
موانع استفاده در امر خواندن شبکه‌های اجتماعی مجازی	۱۴ تا ۲۱	۰/۸۱۱
عوامل مهم در ترویج فرهنگ خواندن در شبکه‌های اجتماعی مجازی	۲۲ تا ۲۶	۰/۷۹۸
میزان مطالعه دانشجویان (برحسب ساعت)	۲۷ تا ۳۰	۰/۷۰۹
کل	۳۰	۰/۷۵۶

نشریه مطالعات دانش پژوهی

صفحه ۴۹

بررسی وضعیت مطالعه

در شبکه‌های اجتماعی

مجازی در بین

دانشجویان ...

همان‌طور که در جدول ۱ ملاحظه می‌شود، ضریب آلفای کرونباخ برای تمامی ابعاد پرسشنامه و کل پرسشنامه از ۰/۷ بزرگ‌تر شده است. لذا پرسشنامه از پایایی مطلوبی برخوردار است. تجزیه و تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده و پاسخ به سؤال‌های پژوهش، پس از وارد نمودن داده‌ها در نرم‌افزار اس. پی. اس. اس، در دو مرحله انجام شد. ابتدا با استفاده از آمار توصیفی، جدول توزیع فراوانی متغیرهای جمعیت شناختی پژوهش به دست آمد؛ سپس جهت پاسخ به سؤال‌های پژوهش از آزمون تی تک نمونه‌ای و رگرسیون خطی ساده استفاده شد.

۴- یافته‌ها

توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخ‌دهندگان بر اساس متغیرهای جنسیت، وضعیت تأهل، معدل کل و سال تحصیلی مطابق جدول ۲ است.

جدول ۲. توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخ‌دهندگان برحسب متغیرهای وضعیت تأهل، جنسیت، معدل کل و سال تحصیلی

متغیر	گروه	فراوانی	درصد فراوانی	معدل کل	فراوانی	درصد فراوانی
جنسیت	زن	۲۰۷	۶۱/۶	کمتر از ۱۴	۱۱	۳/۳
	مرد	۱۲۹	۳۸/۴	بین ۱۵ تا ۱۶	۶۱	۱۸/۱
وضعیت تأهل	مجرد	۲۸۴	۸۴/۵	بین ۱۷ تا ۱۸	۸۷	۲۵/۹
	متأهل	۵۲	۱۵/۵	بین ۱۹ تا ۲۰	۱۷۷	۵۲/۷
کل		۳۳۶	۱۰۰	کل		۱۰۰
دانشجوی سال	اول	۸۰	۲۴/۱	سوم	۱۲۲	۳۶/۳
	دوم	۸۶	۲۵/۶	چهارم (آخر)	۱۳۶	۴۰/۲
فراوانی		۱۰۰	۳۳/۶	کل		۱۰۰
درصد فراوانی		۳۳/۶	۱۰۰			

همان‌طور که در جدول ۲ ملاحظه می‌شود؛ اکثر پاسخ‌دهندگان (۶۱/۶ درصد) خانم بودند. هم‌چنین، بیشتر پاسخ‌دهندگان (۸۴/۵ درصد) مجرد بودند. دلیل این اختلاف فراوانی بین مجردها و متأهل‌ها این است که جامعه‌ی هدف این پژوهش دانشجویان کارشناسی بودند و این دانشجویان از لحاظ سنی معمولاً در مقطعی قرار دارند که هنوز شرایط ازدواج ندارند. در ادامه، ۵۲/۷ درصد از پاسخ‌دهندگان معدل خود را بالای ۱۸ بیان نموده‌اند. در نهایت، پاسخ‌دهندگان اکثراً (۳۶/۳ درصد) دانشجوی سال چهارم (آخر) بودند.

در این پژوهش، ابتدا نرمال بودن توزیع متغیرها مورد بررسی قرار گرفت. سپس، به سؤال‌های پژوهش پاسخ داده شد. جدول ۳ ضمن گزارش شاخص‌های توصیفی پژوهش، چگونگی توزیع متغیرها را نیز ارائه می‌کند.

جدول ۳. میانگین، انحراف معیار، چولگی و کشیدگی متغیرهای پژوهش

متغیر	انحراف معیار \pm میانگین	چولگی	کشیدگی
مفید بودن	$۳/۴۵ \pm ۰/۹۲$	-۰/۳۱	-۰/۴۶
میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی	$۳/۴۴ \pm ۰/۷۴$	-۰/۲۹	-۰/۱۵
موانع استفاده در امر خواندن شبکه‌های اجتماعی مجازی	$۲/۶۱ \pm ۰/۷۱$	-۰/۱۸	-۰/۴۹
عوامل مهم در ترویج فرهنگ خواندن در شبکه‌های اجتماعی	$۳/۴۲ \pm ۰/۸۱$	-۰/۵۲	-۰/۰۴
میزان مطالعه دانشجویان	$۲/۵۰ \pm ۰/۹۰$	۰/۱۴	-۰/۸۶

همان‌طور که در جدول ۳ ملاحظه می‌شود جهت بررسی نرمال بودن توزیع متغیرهای پژوهش از دو شاخص چولگی و کشیدگی استفاده شد. اگر مقدار شاخص چولگی برای هر متغیر در بازه $(+۲, -۲)$ و مقدار شاخص کشیدگی در بازه $(+۳, -۳)$ قرار داشته باشد، آن متغیر دارای توزیع نرمال است (کلاین^۱، ۲۰۱۱). یافته‌های جدول ۳ نشان می‌دهند که مقدار عددی شاخص چولگی برای تمامی متغیرهای پژوهش در بازه

1. Kline

(+2، -2) و مقدار عددی شاخص کشیدگی در بازه (+3، -3) قرار دارد. بنابراین، تمامی متغیرها از توزیع نرمال^۱ پیروی می کنند.

سؤال اول: وضعیت مطالعه دانشجویان دانشگاه رازی چگونه است؟

در این پژوهش جهت سنجش میزان مطالعه دانشجویان دانشگاه رازی، چهار پرسش مطرح شد که دانشجویان با انتخاب یکی از گزینه‌های کمتر از ۱ ساعت (۱)، بین ۱ تا ۲ ساعت (۲)، بین ۲ تا ۳ ساعت (۳)، بین ۳ تا ۴ ساعت (۴) و بیشتر از ۴ ساعت (۵) به پرسش‌ها پاسخ دادند. در ادامه، میانگین پاسخ‌ها محاسبه شد و با استفاده از آزمون تی تک نمونه‌ای با عدد ۳ مقایسه شد. پیش فرض‌های این آزمون عبارت‌اند از:

(۱) توزیع داده‌ها باید نرمال باشد.^۲

(۲) داده‌ها باید در مقیاس فاصله‌ای یا نسبی باشند.

(۳) نمره معیار یا ثابتی باشد که بتوان میانگین را با آن مقایسه کرد.

نرمال بودن توزیع داده‌ها با استفاده از دو شاخص چولگی و کشیدگی بررسی شد. که نتایج نشان داد تمامی متغیرها دارای توزیع نرمال هستند و پیش فرض اول آزمون تی تک نمونه‌ای رعایت شده است.

با توجه به اینکه سؤال‌های پرسشنامه به صورت پنج گزینه‌ای (کمتر از ۱ ساعت (۱)، بین ۱ تا ۲ ساعت (۲)، بین ۲ تا ۳ ساعت (۳)، بین ۳ تا ۴ ساعت (۴) و بیشتر از ۴ ساعت (۵)) هستند لذا داده‌ها در مقیاس فاصله‌ای به دست آمده‌اند و پیش فرض دوم آزمون تی تک نمونه‌ای نیز رعایت شده است.

با توجه به این که سؤال‌های پرسشنامه به صورت پنج گزینه‌ای هستند لذا عدد ثابت ۳ (مقدار متوسط) به عنوان معیار در نظر گرفته شده است. نتیجه آزمون تی تک نمونه‌ای در جدول ۴ ارائه شده است.

جدول ۴. نتایج آزمون تی تک نمونه‌ای جهت بررسی میزان مطالعه دانشجویان کارشناسی دانشگاه رازی

فاصله اطمینان ۹۵ درصد		۳ = مقدار آزمون			
کران پایین	کران بالا	سطح معنی داری	درجه آزادی	آماره تی	میانگین
-۰/۵۹	-۰/۴۰	۰/۰۰۱	۳۳۵	-۱۰/۰۱۵	۲/۵۰

همان‌طور که در جدول ۴ ملاحظه می شود، میانگین میزان مطالعه دانشجویان کارشناسی دانشگاه رازی برابر با ۲/۵۰ شده و از مقدار متوسط (۳) کمتر شده است. با توجه به این که مقدار میانگین برابر با ۲/۵۰ شده است؛ می توان گفت که دانشجویان به طور متوسط روزانه کمتر از ۲ ساعت مطالعه می کنند. به بیانی دیگر، میزان مطالعه دانشجویان کارشناسی دانشگاه رازی در حد پایینی قرار دارد.

سؤال دوم: میزان استفاده دانشجویان کارشناسی دانشگاه رازی از شبکه‌های اجتماعی مجازی چگونه است؟

۱. اگر توزیع داده‌ها نرمال باشد جهت پاسخ به سؤال‌های پژوهش باید از آزمون‌های پارامتریک و در غیر این صورت باید از آزمون‌های ناپارامتریک استفاده کرد.

۲. اگر توزیع داده‌ها نرمال نباشد از معادل ناپارامتری آزمون تی تک نمونه‌ای، یعنی آزمون علامت یا نشانه تک نمونه‌ای استفاده می شود.

در این پژوهش جهت سنجش میزان استفاده دانشجویان کارشناسی دانشگاه رازی از شبکه‌های اجتماعی مجازی، ۸ پرسش مطرح شد که پاسخ‌دهندگان با انتخاب یکی از گزینه‌های بسیار کم (۱)، کم (۲)، متوسط (۳)، زیاد (۴) و بسیار زیاد (۵) به پرسش‌ها پاسخ دادند. میانگین پاسخ‌ها محاسبه شد و با استفاده از آزمون تی تک نمونه‌ای با عدد ۳ مقایسه شد. نتیجه این آزمون در جدول ۵ ارائه شده است.

جدول ۵. نتایج آزمون تی تک نمونه‌ای جهت بررسی میزان استفاده دانشجویان کارشناسی دانشگاه رازی از شبکه‌های اجتماعی مجازی

فاصله اطمینان ۹۵ درصد		۳=مقدار آزمون			
کران پایین	کران بالا	سطح معنی‌داری	درجه آزادی	آماره تی	میانگین
۰/۳۶	۰/۵۲	۰/۰۰۱	۳۳۵	۱۰/۹۳	۳/۴۴

منظور از شبکه‌های اجتماعی مجازی در این پژوهش همان‌طور که در بخش روش‌شناسی مطرح شد، به ترتیب کاربرد: تلگرام، اینستاگرام، واتس‌آپ، فیس‌بوک و سایر است. همان‌طور که در جدول ۵ ملاحظه می‌شود، میانگین میزان استفاده دانشجویان کارشناسی دانشگاه رازی از شبکه‌های اجتماعی مجازی برابر با ۳/۴۴ شده و بزرگ‌تر از مقدار متوسط (۳) است. با توجه به این که مقدار میانگین برابر با ۳/۴۴ شده است می‌توان گفت که میزان استفاده دانشجویان کارشناسی دانشگاه رازی از شبکه‌های اجتماعی مجازی در سطح بالایی قرار دارد.

نشریه مطالعات دانش پژوهی

صفحه ۵۲

دوره ۲، شماره ۴

پیاپی ۶

سؤال سوم: دلایل عمده عضویت دانشجویان کارشناسی دانشگاه رازی در شبکه‌های اجتماعی مجازی کدام‌اند؟

دلایل عمده عضویت پاسخ‌دهندگان در شبکه‌های اجتماعی مجازی در جدول ۶ گزارش شده است.

جدول ۶. توزیع فراوانی دلایل عمده عضویت پاسخ‌دهندگان در شبکه‌های اجتماعی مجازی

فراوانی	دلایل عضویت
۵۱	بارگذاری یا به اشتراک گذاشتن عکس و فیلم
۷۵	گفتگو و یادداشت گذاشتن برای سایرین
۸۷	پیگیری اخبار و حوادث روز
۷۳	کسب اطلاعات در مورد مسائل درسی
۴۱	به اشتراک‌گذاری و تبادل ایده‌ها، افکار، اخبار و مطالب جذاب برای دیگران
۱۹	جستجوی افراد
۱۱	بارگیری نرم‌افزار
۶۸	کسب اطلاعات در مورد مسائل موردعلاقه‌ام
۵	شرح‌حال‌نویسی و گزارش آنچه مشغول به انجام آن هستم
۱۵	بازی آنلاین
۴۴	سایر

همان طور که در جدول ۶ ملاحظه می‌شود، دلایل عمده عضویت پاسخ‌دهندگان در شبکه‌های اجتماعی به ترتیب عبارت‌اند از: پیگیری اخبار و حوادث روز، گفتگو و یادداشت گذاشتن برای سایرین، کسب اطلاعات در مورد مسائل درسی، کسب اطلاعات در مورد مسائل مورده‌علاقه، بارگذاری یا به اشتراک گذاشتن عکس و فیلم، سایر (دلایل دیگر)، به اشتراک گذاری و تبادل ایده‌ها، افکار، اخبار و مطالب جذاب برای دیگران، جستجوی افراد، بازی آنلاین و غیره می‌باشد.

سؤال چهارم: میزان مفید بودن شبکه‌های اجتماعی مجازی برای دانشجویان کارشناسی دانشگاه رازی چقدر است؟

در این پژوهش جهت سنجش میزان مفید بودن شبکه‌های اجتماعی مجازی برای دانشجویان کارشناسی دانشگاه رازی، ۵ پرسش مطرح شد. میانگین پاسخ‌ها محاسبه شد و با استفاده از آزمون تی تک نمونه‌ای با عدد ۳ مقایسه شد. نتیجه این آزمون در جدول ۷ ارائه شده است.

جدول ۷. نتایج آزمون تی تک نمونه‌ای جهت بررسی میزان مفید بودن شبکه‌های اجتماعی مجازی برای دانشجویان کارشناسی دانشگاه رازی

فاصله اطمینان ۹۵ درصد		۳=مقدار آزمون			
کران بالا	کران پایین	سطح معنی‌داری	درجه آزادی	آماره تی	میانگین
۰/۵۵	۰/۳۵	۰/۰۰۱	۳۳۵	۸/۹۱	۳/۴۴

همان طور که در جدول ۷ ملاحظه می‌شود، میانگین میزان مفید بودن شبکه‌های اجتماعی مجازی برای دانشجویان کارشناسی دانشگاه رازی برابر با ۳/۴۴ شده و بزرگ‌تر از مقدار متوسط (۳) است. با توجه به این که مقدار میانگین برابر با ۳/۴۴ شده است، می‌توان گفت که میزان مفید بودن شبکه‌های اجتماعی مجازی برای دانشجویان کارشناسی دانشگاه رازی با مواردی چون مطالعه از طریق این شبکه‌ها، دسترسی به مقالات و مجلات معتبر، تولید محتوا از طریق شبکه‌های اجتماعی مجازی و دسترسی به مقالات و کتب روزآمد بررسی شد که یافته‌ها نشان می‌دهد که مفید بودن شبکه‌ها در سطح بالایی قرار دارد.

سؤال پنجم: موانع استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی در امر خواندن در میان دانشجویان کارشناسی دانشگاه رازی کدام‌اند؟

در این پژوهش جهت بررسی موانع استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی در امر خواندن در میان دانشجویان کارشناسی دانشگاه رازی، ۸ مانع مطرح شد، با استفاده از آزمون تی تک نمونه‌ای میانگین پاسخ‌ها با عدد ۳ مقایسه شد. نتیجه این آزمون در جدول ۸ ارائه شده است.

جدول ۸. نتایج آزمون تی تک نمونه‌ای جهت بررسی موانع استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی در امر خواندن در میان دانشجویان کارشناسی دانشگاه رازی

فاصله اطمینان ۹۵ درصد		۳=مقدار آزمون			موانع
کران بالا	کران پایین	سطح معنی-داری	آماره تی	میانگین	
۰/۳۳	۰/۰۶	۰/۰۰۴	۲/۹۱	۳/۲۰	سرعت پایین شبکه اینترنتی
-۰/۳۵	-۰/۵۹	۰/۰۰۱	-۷/۶۲	۲/۵۳	فقدان امنیت در شبکه‌های اجتماعی مجازی
-۰/۰۵	-۰/۲۹	۰/۰۰۶	-۲/۷۵	۲/۸۳	مستند نبودن مطالب و اخبار در شبکه‌های اجتماعی مجازی
-۰/۵۷	-۰/۸۰	۰/۰۰۱	-۱۲/۱۳	۲/۳۲	فقدان آموزش استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی
-۰/۵۶	-۰/۸۰	۰/۰۰۱	-۱۱/۱۷	۲/۳۲	نبود سواد رسانه‌ای
-۰/۷۷	-۱/۰۱	۰/۰۰۱	-۱۴/۷۶	۲/۱۱	پیچیدگی استفاده از شبکه‌های اجتماعی و عدم آشنایی
-۰/۰۲	-۰/۳۲	۰/۰۳۰	-۲/۱۹	۲/۸۳	قیمت بالای اینترنت
-۰/۰۷	-۰/۳۸	۰/۰۰۵	-۲/۸۵	۲/۷۸	فیلترینگ برخی از شبکه‌های اجتماعی
-۰/۳۱	-۰/۴۶	۰/۰۰۱	-۹/۹۱	۲/۶۱	کل

همان‌طور که در جدول ۸ ملاحظه می‌شود، بین میانگین موانع مطرح‌شده با مقدار متوسط (۳) تفاوت معنی‌داری وجود دارد؛ زیرا سطح معنی‌داری مربوط به آماره تی برای تمامی موانع از ۰/۰۵ کوچک‌تر شده است. میانگین موانع مطرح‌شده نشان می‌دهد که به‌جز سرعت پایین شبکه اینترنتی سایر موانع تأثیر کمی بر امر خواندن در میان دانشجویان کارشناسی دانشگاه رازی هنگام استفاده شبکه‌های اجتماعی مجازی داشته‌اند. اما بر اساس نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها، سرعت پایین شبکه اینترنتی مانع استفاده بیشتر دانشجویان کارشناسی دانشگاه رازی از شبکه‌های اجتماعی مجازی شده است.

سؤال ششم: عوامل مهم در ترویج فرهنگ خواندن در دانشجویان کارشناسی دانشگاه رازی در شبکه‌های اجتماعی مجازی کدام‌اند؟

در این پژوهش جهت بررسی عوامل مهم در ترویج فرهنگ خواندن در شبکه‌های اجتماعی مجازی در میان دانشجویان کارشناسی دانشگاه رازی، ۵ عامل مطرح شد و با استفاده از آزمون تی تک نمونه‌ای میانگین پاسخ‌ها با عدد ۳ مقایسه شد. نتیجه‌ی این آزمون در جدول ۹ ارائه شده است.

جدول ۹. نتایج آزمون تی تک نمونه‌ای جهت بررسی عوامل مهم در ترویج فرهنگ خواندن در شبکه‌های اجتماعی مجازی در میان دانشجویان کارشناسی دانشگاه رازی

فاصله اطمینان ۹۵ درصد		۳ = مقدار آزمون			عوامل مهم در ترویج فرهنگ خواندن در شبکه‌های اجتماعی مجازی
کران پایین	کران بالا	سطح معنی- داری	آماره تی	میانگین	
-۰/۰۳	۰/۲۴	۰/۱۳	۱/۵۴	۳/۱۱	استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی
-۰/۰۸	۰/۱۷	۰/۴۸	۰/۷۰	۳/۰۴	شرکت فعالانه در بحث‌های گروهی و ابراز عقاید و نظرات در این گروه‌ها در شبکه‌های اجتماعی مجازی
۰/۶۲	۰/۸۸	۰/۰۰۱	۱۱/۵۳	۳/۷۵	استفاده کتابخانه‌ها از شبکه‌های اجتماعی مجازی
۰/۶۹	۰/۹۳	۰/۰۰۱	۱۳/۱۶	۳/۸۱	فرهنگ‌سازی خواندن در دوره‌های سنی پایین
۰/۲۶	۰/۴۹	۰/۰۰۱	۶/۴۷	۳/۳۸	موانع دسترسی به منابع اطلاعاتی دیگر
۰/۳۳	۰/۵۱	۰/۰۰۱	۹/۴۳	۳/۴۲	کل

نشریه مطالعات دانش پژوهی

صفحه ۵۵

بررسی وضعیت مطالعه
در شبکه‌های اجتماعی
مجازی در بین
دانشجویان ...

همان‌طور که در جدول ۹ ملاحظه می‌شود، دانشجویان بر این باورند که دو عامل استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی و شرکت فعالانه در بحث‌های گروهی و ابراز عقاید و نظرات در این گروه‌ها در شبکه‌های اجتماعی مجازی در ترویج فرهنگ خواندن بی‌تأثیر هستند. اما بر اساس نتایج ارائه‌شده می‌توان گفت که استفاده کتابخانه‌ها از شبکه‌های اجتماعی مجازی، فرهنگ‌سازی خواندن در دوره‌های سنی پایین و موانع دسترسی به منابع اطلاعاتی دیگر در ترویج فرهنگ خواندن در میان دانشجویان کارشناسی دانشگاه رازی تأثیرگذار هستند.

قبل از پرداختن به پاسخ سؤال هفتم، ضریب همبستگی بین دو متغیر استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی و میزان مطالعه (درسی و غیردرسی) در جدول ۱۰ ارائه شده است.

جدول ۱۰. ضریب همبستگی بین استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی و میزان مطالعه

میزان مطالعه (درسی و غیردرسی)	
۰/۴۹۸*	ضریب همبستگی
۰/۰۰۱	سطح معنی‌داری
۳۳۶	تعداد

استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی

همان طور که در جدول ۱۰ ملاحظه می شود، ضریب همبستگی بین دو متغیر استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی و میزان مطالعه (درسی و غیردرسی) برابر با $0/498$ شده است و علامت آن نیز مثبت است. از آنجایی که سطح معنی داری مربوط به ضریب همبستگی برابر با $0/001$ شده و از $0/05$ کوچک تر است لذا می توان گفت که بین دو متغیر استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی و میزان مطالعه (درسی و غیردرسی) رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد.

سؤال هفتم: استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی بر میزان مطالعه (درسی و غیردرسی) دانشجویان دانشگاه رازی چه تأثیری می گذارد؟

در این پژوهش جهت بررسی تأثیر استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی بر میزان مطالعه (درسی و غیردرسی) دانشجویان دانشگاه رازی از رگرسیون خطی ساده استفاده شد. با توجه به این که پیش فرض های این آزمون شامل نرمال بودن توزیع متغیر وابسته (رضایتمندی)، فاصله ای بودن متغیر وابسته، وجود رابطه خطی بین متغیر مستقل و وابسته و عدم همبستگی بین خطاهای مدل رعایت شده است. نتیجه ی این آزمون در جدول ۱۱ ارائه شده است.

جدول ۱۱. نتایج رگرسیون خطی ساده جهت بررسی تأثیر استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی بر میزان مطالعه (درسی و غیردرسی)

مدل	ضریب رگرسیونی	خطای استاندارد	ضریب بتا	آماره t	سطح معنی داری
عرض از مبدأ	$1/53$	$0/184$	-	$8/336$	$0/001$
استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی	$0/548$	$0/052$	$0/498$	$10/497$	$0/001$
ضریب تعیین	$0/248$				
ضریب تعیین تعدیل شده	$0/246$				
آماره دوربین-واتسون	$2/019$				
آماره F	$110/192$				
احتمال آماره F	$0/001$				

همان طور که در جدول ۱۱ ملاحظه می شود، سطح معنی داری مربوط به آماره Shehu & Shehu برابر با $0/001$ شده و از $0/05$ کوچک تر است. به بیان دیگر، استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی بر میزان مطالعه ی (درسی و غیردرسی) دانشجویان دانشگاه رازی تأثیر دارد. هم چنین مقدار ضریب تعیین تعدیل شده برابر با $0/246$ است؛ که با توجه به این مقدار می توان گفت $24/6$ درصد از تغییرات متغیر میزان مطالعه (درسی و غیردرسی) دانشجویان به استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی مربوط می شود.

۵- بحث و نتیجه گیری

در نتیجه پاسخ به سؤال اول پژوهش مبنی بر وضعیت مطالعه دانشجویان دانشگاه رازی، نتایج حاصل از تحلیل داده‌ها نشان داد که میزان مطالعه دانشجویان کارشناسی دانشگاه رازی در سطح پایینی قرار دارد. این یافته با یافته‌های مهدی‌زاده (۱۳۹۵) و حسن‌زاده، حریری و گیلوری (۱۳۹۷) هم‌خوانی دارد. علی‌رغم اینکه ۷۸/۶ درصد از دانشجویان طبق خوداظهاری خود آن‌ها دارای معدل بالای ۱۶ بودند، اما میزان مطالعه روزانه آن‌ها به‌طور متوسط بین ۲ تا ۳ ساعت است و در حد متوسطی قرار دارد. با این اوصاف، پایین بودن آمار مطالعه دانشجویان دانشگاه رازی در مقطع کنونی قابل توجه نیست و نگران‌کننده است.

در بحث و نتیجه‌گیری از سؤال دوم پژوهش مبنی بر میزان استفاده دانشجویان کارشناسی دانشگاه رازی از شبکه‌های اجتماعی مجازی، نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد که میزان استفاده دانشجویان کارشناسی دانشگاه رازی از شبکه‌های اجتماعی مجازی بیشتر از مقدار متوسط است و در سطح بالایی قرار دارد. این یافته با یافته‌های صمیعی، قبادی‌ترا و حریری (۱۳۹۹)، ساموئل ایدوکون و اولاتوبوسون بوسویی (۲۰۱۸) و شهو و شهو (۲۰۱۴) هم‌خوانی دارد. جذابیت‌های شبکه‌های اجتماعی مجازی باعث شده که استفاده از این شبکه‌ها همه‌گیر شود و امروزه افراد به‌نوعی به استفاده از این شبکه‌ها اعتیاد پیدا کنند. شرکت در مباحث گروهی، به اشتراک گذاشتن عکس و کلیپ‌های مختلف، پیگیری نتایج مسابقات مختلف ورزشی و غیره یکی دیگر از دلایل استفاده زیاد از این شبکه‌ها است. همه‌گیری ویروس کرونا و اعمال محدودیت‌هایی در این زمینه میزان استفاده از این شبکه‌ها را به‌ویژه در میان دانشجویان افزایش داده است، زیرا کلاس‌های درس و برخی امتحانات پایان‌ترم دانشگاه در شبکه‌های اجتماعی مجازی برگزار می‌شود و دانشجویان حتی اگر قبلاً تمایلی به استفاده از این شبکه‌ها را داشته باشند برای موفقیت‌های تحصیلی خود لازم می‌بینند که استفاده کنند.

در نتیجه پاسخ به سؤال سوم پژوهش مبنی بر دلایل عمده عضویت دانشجویان کارشناسی دانشگاه رازی در شبکه‌های اجتماعی به نظر می‌رسد که بیشترین فراوانی مربوط به پیگیری اخبار و حوادث روز، گفتگو و یادداشت گذاشتن برای سایرین و کمترین فراوانی مربوط به شرح حال‌نویسی و گزارش آنچه مشغول به انجام آن هستم و بارگیری نرم‌افزار است که یافته‌های این پژوهش با پژوهش مهدی‌زاده (۱۳۹۵)، و شهو و شهو (۲۰۱۴) هم‌خوانی دارد. در تبیین این یافته‌ها می‌توان گفت که با توجه به اتفاقاتی که روزانه در سرتاسر دنیا در زمینه مسائل سیاسی، ورزشی، هنری، اقتصادی و غیره رخ می‌دهد و این اتفاقات به‌محض رخ دادن تیر اول شبکه‌های اجتماعی مختلف می‌شوند؛ لذا، افراد دوست دارند که این اتفاقات را از کانال این شبکه‌ها پیگیری کنند و لحظه‌به‌لحظه دنبال کنند. پیگیری این اتفاقات از طریق شبکه‌های اجتماعی مجازی محدودیت زمانی و مکانی ندارد. از طرف دیگر، گفت‌وگو و یادداشت گذاشتن برای دیگران از طریق این شبکه‌ها بسیار راحت است و افراد مختلف ترجیح می‌دهند از این طریق با دوستان خود در ارتباط باشند.

در نتیجه پاسخ به سؤال چهارم پژوهش مبنی بر میزان مفید بودن شبکه‌های اجتماعی مجازی برای دانشجویان کارشناسی دانشگاه رازی، نتایج حاصل از تحلیل داده‌ها نشان داد که میزان مفید بودن شبکه‌های اجتماعی مجازی در سطح بالایی قرار دارد. در تبیین یافته‌های مرتبط با سؤال چهارم می‌توان گفت که یکی از دلایل

مفید بودن شبکه‌های اجتماعی مجازی برای دانشجویان خواندن از طریق این شبکه‌ها است. زیرا دسترسی به مطالب درسی و مقالات و مجلات معتبر به راحتی امکان‌پذیر است و افراد می‌توانند مطالب درسی و غیردرسی را به راحتی با هم به اشتراک بگذارند، و مطالب مورد نیاز خود را بخوانند. از طرف دیگر دسترسی به مطالب علمی و غیرعلمی مختلف در این شبکه‌ها بدون محدودیت زمانی و مکانی امکان‌پذیر است و افراد برای جلوگیری از اتلاف وقت و زمان فراغت خود می‌توانند به خواندن مطالب موجود در این شبکه‌ها بپردازند (زهره‌ساز، ۱۳۹۰). یافته‌های این پژوهش با یافته‌های مهدی‌زاده (۱۳۹۵)، و دبلشکی (۱۳۹۶) هم‌خوانی دارد.

نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها در پاسخ به سؤال پنجم نشان داد که یافته‌های این پژوهش با یافته‌های پژوهش مهدی‌زاده (۱۳۹۵) همسو نیست. در پژوهش مهدی‌زاده (۱۳۹۵) از منظر پاسخ‌دهندگان، پایین بودن سرعت اینترنت مانع امر خواندن در شبکه‌های اجتماعی مجازی نیست. در حالی که در این پژوهش از منظر پاسخ‌دهندگان، تنها مانع پایین بودن سرعت اینترنت بود. به نظر می‌رسد جامعه‌ی پژوهش حاضر به خاطر پایین بودن سن و غرور و جسارت بیشتر و عدم توجه به مسائل امنیتی، هراسی جهت استفاده از این شبکه‌ها ندارند و امنیت این شبکه‌ها، مستند نبودن مطالب علمی و نبود سواد رسانه‌ای و فقدان آموزش لازم جهت استفاده از این شبکه‌ها برای آن‌ها مسائل پیش‌یافتاده است.

تحلیل داده‌ها در پاسخ به سؤال ششم نشان داد که دو عامل استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی و شرکت فعالانه در بحث‌های گروهی و ابراز عقاید و نظرات در این گروه‌ها در شبکه‌های اجتماعی مجازی در ترویج فرهنگ خواندن بی‌تأثیر هستند. در تبیین این یافته می‌توان گفت که افراد می‌توانند به بهانه‌های مختلف از جمله مسائل غیراخلاقی از شبکه‌های اجتماعی مجازی استفاده کنند و صرف استفاده از این شبکه‌ها نمی‌تواند در ترویج فرهنگ خواندن مؤثر باشد. هم‌چنین، در بعضی از گروه‌ها بحث‌های مختلفی مطرح می‌شود و افراد آزادانه به ابراز عقاید و نظرات خود می‌پردازند اما ممکن است هر بحثی مفید نباشد و ابراز بعضی از نظرات و عقاید ممکن است باعث اختلاف، فرافکنی، تفرقه و ناراحت شدن بعضی از افراد و حتی قشرهای مختلف جامعه شود؛ لذا، صرف شرکت در بحث‌های گروهی و ابراز عقاید و نظرات نمی‌تواند در ترویج فرهنگ خواندن مفید باشد. این یافته‌ها با یافته‌های مهدی‌زاده (۱۳۹۵) و دبلشکی (۱۳۹۶) هم‌خوانی دارد. دبلشکی (۱۳۹۶) در پژوهش خود عنوان کرد که عضویت در صفحات مربوط به کتاب در اینستاگرام، باعث گرایش کاربران آن‌ها به کتاب‌خوانی می‌شود. معرفی و نقد کتاب جدید در اینستاگرام کاربران را به خواندن آن ترغیب می‌کند.

بحث و نتیجه‌گیری از سؤال هفتم پژوهش مبنی بر تأثیر استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی بر میزان مطالعه (درسی و غیردرسی) دانشجویان دانشگاه رازی و بررسی نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد که استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی بر میزان مطالعه (درسی و غیردرسی) دانشجویان دانشگاه رازی تأثیر مثبت و معنی‌داری دارد. یعنی با افزایش استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی میزان مطالعه دانشجویان نیز افزایش می‌یابد البته متغیرهای زیادی بر مطالعه تأثیر گذارند اما پژوهش حاضر محدود به شبکه‌های اجتماعی مجازی است، این بخش از یافته‌ها می‌تواند تأیید کننده یافته دیگری از پژوهش حاضر باشد که

نشان داد کسب اطلاعات درسی جزء دلایل اصلی عضویت دانشجویان در شبکه‌های اجتماعی مجازی است. این یافته با یافته‌های صمیعی و همکاران (۱۳۹۹)، اشرفی (۱۳۹۵)، شهبو و شهبو (۲۰۱۴)، ساموئل ایدوکون و اولاتوبوسون بوسویی (۲۰۱۸)، مهدی‌زاده (۱۳۹۵)، ادهمی و نصری‌پور (۱۳۹۶)، حسن‌زاده، حریری، گیلوری (۱۳۹۷)، شاوردی و همکاران (۱۳۹۹)، صمد و همکاران (۲۰۱۹)، تافسی (۲۰۲۰) و گوک (۲۰۱۶) هم‌خوانی دارد.

جهت بهبود هرچه بیشتر استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی و بالا بردن میزان مطالعه دانشجویان در این شبکه‌ها، پیشنهادهایی به مسئولین دانشگاه و نیز پیشنهادی برای پژوهشگران برای انجام پژوهش‌های آتی ارائه می‌گردد:

جهت بالا بردن میزان مطالعه دانشجویان، برگزاری کارگاه‌های آنلاین و حضوری پیشنهاد می‌شود؛ از آنجاکه استفاده از شبکه‌های اجتماعی مورد استقبال همه دانشجویان قرار دارد، لذا پیشنهاد می‌شود شرایط دسترسی بهتر و باکیفیت‌تر فراهم گردد؛ با توجه به این که تنها مانع استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی در امر خواندن در میان دانشجویان کارشناسی دانشگاه رازی سرعت پایین شبکه اینترنتی بود. لذا، به مسئولان دانشگاه‌ها (به‌ویژه دانشگاه رازی) پیشنهاد می‌گردد بسته‌های اینترنتی با سرعت بالا و قیمت مناسب برای دانشجویان ارائه گردد تا این مانع برای دانشجویان برداشته شود.

با توجه به محدود بودن جامعه آماری این پژوهش به دانشجویان کارشناسی دانشگاه رازی کرمانشاه، به پژوهشگران آتی پیشنهاد می‌گردد پژوهش‌های مشابهی را در بین دانشجویان سایر مقاطع و در سایر دانشگاه‌ها انجام دهند.

۶- منابع و مآخذ

امامی ریزی، کبری. (۱۳۹۵). تأثیر استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان. *دوماهنامه علمی-پژوهشی راهبردهای آموزش در علوم پزشکی*، ۹(۳)، ۲۰۶-۲۱۳.
جوهری، فاطمه؛ و محمدی، امیر. (۱۳۹۷). تأملی در وضعیت مطالعه دانشجویان با تأکید بر نقش خانواده و دانشگاه دولتی مطالعه موردی سه دانشگاه. *راهبرد فرهنگ*، ۱۱(۴۱)، ۷۵-۱۰۴.
Doi:10.22034/JSFC.2018.67058

حسن‌زاده، سودابه؛ حریری، نجلا؛ و گیلوری، عباس. (۱۳۹۷). تأثیر استفاده از شبکه‌های اجتماعی بر وضعیت مطالعه نوجوانان: مطالعه موردی دانش‌آموزان مقطع متوسطه مدارس دخترانه سما در شهر تهران. *تحقیقات اطلاع‌رسانی و کتابخانه‌های عمومی*، ۲۴(۱)، ۳۵-۴۹.
Dor:20.1001.1.26455730.1397.24.1.1.6.49-35
خرازی آذر، زهرا؛ محمد دادگران، سید؛ و دبشکی، فرحناز. (۱۳۹۶). نقش شبکه‌های اجتماعی بر ترویج فرهنگ کتابخوانی (مطالعه موردی؛ دنبال‌کنندگان صفحه کتابدونی در شبکه اجتماعی اینستاگرام). *راهبرد اجتماعی فرهنگی*، ۶(۱)، ۲۰۷-۲۳۴.

زهره ساز، محمد. (۱۳۹۰). ارتباطات علمی به منزله یک نظام اطلاعاتی: جنبش دسترسی آزاد و تغییرات پارادایمی. *نشریه الکترونیکی سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مراکز اسناد آستان قدس رضوی*، ۳(۱۲)، ۱-۱۷.
سلطانی‌فر، محمد. (۱۳۸۸). *شبکه‌های اجتماعی: فرصت‌ها و چالش‌ها*. پژوهش‌های رسانه‌ای مرکز تحقیقات استراتژیک.

سیفی، لیلی؛ و آیتی، محسن. (۱۳۹۹). تأثیر استفاده از شبکه‌های پیام‌رسان تلفن همراه بر عادت مطالعه بر اساس نظریه راجرز: مطالعه موردی دانشجوی-معلمان دانشگاه فرهنگیان استان خراسان جنوبی. *تحقیقات اطلاع‌رسانی و کتابخانه‌های عمومی*، ۲۶(۴)، ۶۹۷-۷۲۱.

شاوردی، تهمنه؛ چیت‌ساز قمی، محمد جواد؛ و حیدری، حسین. (۱۳۹۹). تأثیر شبکه‌های اجتماعی مجازی بر عملکرد کمی تحصیلی دانش‌آموزان. *نشریه علمی فناوری آموزش*، ۱۴(۴)، ۸۰۱-۸۱۲. Doi: <https://doi.org/10.22061/jte.2019.3513.1887>

صمیعی، میترا؛ قبادی‌ترا، حدیقه؛ و حریری، نجلا. (۱۳۹۹). نقش شبکه‌های اجتماعی در میزان مطالعه الکترونیکی و چاپی (مطالعه موردی: دانشجویان دانشکده ادبیات، علوم انسانی و اجتماعی واحد علوم و تحقیقات دانشگاه آزاد اسلامی). *علوم و فنون مدیریت اطلاعات*، ۶(۲)، ۷۳-۸۸. Doi: 10.22091/STIM.2020.4311.1305

عنبری، امیرمهدی؛ و حریری، نجلا. (۱۳۹۴). نقش شبکه‌های اجتماعی تخصصی وبی فارسی در اشتراک دانش. *مطالعات ملی کتابداری و سازمان‌دهی اطلاعات*، ۲۶(۳)، ۱۱۵-۱۳۲. محبوب، سیامک. (۱۳۹۰). نگاهی به سرانه مطالعه در کشورهای پیشرفته. *کتاب ماه کلیات*، ۱۳(۱۷۱)، ۱۱۲-۱۱۴.

محمدی، محمد علی؛ دادخواه، بهروز؛ مظفری، ناصر؛ و نعمتی، علی. (۱۳۸۶). بررسی میزان آگاهی از مطالعه کارآمد در دانشجویان دانشگاه‌های شهر اردبیل سال ۱۳۸۵. *مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی سمنان*، ۹(۲)، ۹۳-۹۸.

معین، محمد. (۱۳۷۷). *فرهنگ فارسی*. نشر سپهر.

مهدی‌زاده، سعیده. (۱۳۹۵). بررسی تأثیر استفاده از شبکه‌های اجتماعی موبایلی بر میزان خواندن اعضای هیئت علمی، کارمندان و دانشجویان دانشگاه الزهرا (پایان‌نامه کارشناسی ارشد). دانشگاه الزهرا تهران.

Ajayi, S. O., & Akole, O. B. (2018). Impact of social networking on reading habits of NCE students of college of education, Ikere-Ekiti, Ekiti State, Nigeria. *International Journal of Research and Analytical Reviews*, 5(2), 7-13.

Gok, T. (2016). The Effects of Social Networking Sites on Students' Studying and Habits. *International journal of Research in Education and Science*, 2(1), 85-93. DOI:10.21890/ijres.10682

Samad, S., Nilashi, M., & Ibrahim, O. (2019). The impact of social networking sites on students' social wellbeing and academic performance. *Education and Information Technologies*, 24, 2081-2094. DOI:10.1007/s10639-019-09867-6

Shehu, N., & Shehu, A. (2014). Challenges of social networking on students' reading habit in Ahmadu Bello University, Zaria. *Research on Humanities and Social Sciences*, 4(19), 34-39.

Tafesse, W. (2020). The effect of social networking site use on college students' academic performance: The mediating role of student engagement. *Education and Information Technologies*, 25, 4747-4763. DOI:10.1007/s10639-020-10162-y